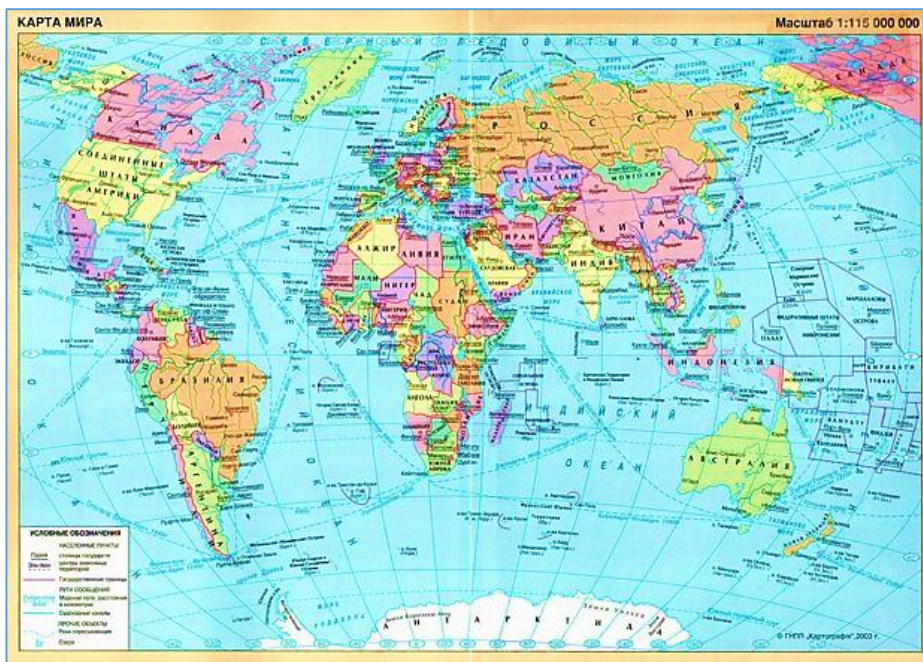

CAPIT.I - ȚĂRILE PLANETEI – SIMBOLURI

INTRODUCERE

REGIUNILE PĂMÂNTULUI

CONTINENTUL AFRICA	Africa Centrală · Africa Răsăriteană · Africa Nordică. Africa Sudică · Africa Occidentală, Marile Lacuri Africane · Guineea · Cornul Africii. Magreb. Zona mediteraneană · Orientul Mijlociu · Sahel · Africa Subsahariană · Sudan
CONTINENTUL AMERICA	America de Nord Caraimbe · America Centrală, Marele Bazin. Marile Lacuri · Marile Câmpii · America Latină · Pacificul de Nord-Vest · Coroana Pacificului America de Sud Statele Andine · Guiana · America Latină. Patagonia · Coroana-Pacificului · Conul Sudic
CONTINENTUL EUR-ASIA	Asia Asia Centrală · Asia Răsăriteană · Asia Nordică · Asia Sudică · Asia de Sud-Est. Asia de Vest. Anatolia. Peninsula Arabică. Caucazul · Orientul Îndepărtat, Indiile Răsăritene · India · Levantul · Orientul Mijlociu, Orientul Apropiat · Coroana Pacificului · Siberia Europa Europa de Est · Europa de Nord · Europa de Sud Europa de Vest · Europa Centrală · Balcanii · Regiunea

Baltică · Benelux · Insulele Britanice.
Caucazul · Zona Mediteraneană · Țările
Nordice · Scandinavia

OCEANIA

Australasia · Melanezia · Micronezia · Polinezia · Coroa
na Pacificului

**Oceane
Polii**

Arctic · Atlantic · Indian · Pacific · Antarctic · Planetar
Arctica · Antarctica (Antarctida)

A.- GALERIE DE DRAPELE

Această galerie de drapele, prezintă drapelele consemnate în lista de state suverane. Pentru drapelele altor națiuni, vezi Listă de drapele ale națiunilor non-suverane. Fiecare drapel este afișat astfel încât catargul ar fi poziționat în stânga, cu excepția celui al Saharei de Vest.

STEAGURILE ȚĂRILOR

C

D

E

F

Fiji
FJFilipine
PHFinlanda
FIFranța
FR

G

Gabon
GAGambia
GMGeorgia
GEGermania
DE

Ghana

Grecia
GRGrenada
GDGuatemala
GTGuinea
GQGuinea-Bissau
GWGuyana
GY

H

Haiti
HTHonduras
HN

I

India
INIndonezia
IDIordania
IEIran
IRIrak
IQIrlanda
IEIslanda
ILIsrael
IRItalia
IT

J

Jamaica
JMJaponia
JP

L

O

Olanda
NLOman
OM

P

Pakistan
PKPalau
PWPanama
PAPapua Noua Guinee
PGParaguay
PYPeru
PEPolonia
PLPortugalia
PT

Q

Qatar
QA

R

Regatul Unit
GBRomânia
RORusia
RURwanda
RW

S

Samoa
WSSan Marino
SMSão Tomé și Príncipe
STSenegal
SNSerbia
RSSeychelles
SCSfântul Kitts și Nevis
KNSfânta Lucia
LCSf. Vincent și Grenadine
VCSierra Leone
SLSingapore
SGSiria
SISlovacia
SKSlovenia
SL

Insulele Solomon

T

U

V

Y

Z

Zambia
ZMZimbabwe
ZW**Listă de drapele ale națiunilor non-soverane**

Această galerie prezintă drapelele statelor cu recunoaștere limitată.

Abhazia

Ciprul de Nord

Kosovo

Nagorno-Karabah

Osetia de Sud

Palestina

Sahara Occidentala

Somaliland

Scoția
SETaiwan
TW

Transnistria

B.- GALERIE DE STEME ALE STATELOR SUVERANE

Albania

Algeria

Andora

Angola

Arabia
Saudită

Argentina

Armenia

Australia

Austria

Azerbaidjan

Bahamas

Bahrain

Bangladesh

Barbados

Belaeus

Belgia

Belize

Benin

Buhm

Bolivia

Bosnia și
Herțegovina

Botswana

Brazilia

Brunei

Burkina Faso

Burundi

Camerun

Capul Verde

Rep. Cehă

Chile

R P Chineză

Ciad

Ciprul de
Nord

Columbia

Comore

Rep. Congo

R. D. Congo

Coreea de
NordCoreea de
Sud

Costa Rica

Croatia

Cuba

Danemarca

Djibouti

Ecuador

Egipt

El Salvador

Elveția

Emiratele
Arabe Unite

Eritreea

Estonia

Etiopia

Fiji

Filipine

Finlanda

Gabon

Gambia

Georgia

Germania

Ghana

Grecia

Guatemala

Guineea

Guineea-
BissauGuineea
Ecuatorială

Guyana

Honduras

India

Indonezia

Insulele
Solomon

Iordania

Irak

Iran

Republica
Irlanda

Islanda

Israel

Italia

Jamaica

Japonia

Kazakhstan

Kârgâzstan

Kenya

Kiribati

Laos

Letonia

Lesotho

Liberia

Libia

Liechtenstein

Lituania

Rep.
Macedonia

Madagascar

Malawi

Maldive

Mali

Malta

Maroc

Mauritania

Mauritius

Mexic

Statele
Federate ale
Microneziei

Moldova

Monaco

Mongolia

Mozambic

Muntenegru

Namibia

Nepal

Nicaragua

Niger

Norvegia

Noua
Zeelandă

Olanda

Oman

Pakistan

Palau

Palestina

Panama

Paraguay

Peru

Polonia

Portugalia

Qatar

Regatul
Unit

România

Rusia

Rwanda

Samoa

Senegal

Serbia

Seychelles

Sfânta Lucia

Sf. Kitts și
NevisSf. Vicențiu
și
GrenadineSierra
Leone

Singapore

Siria

Slovacia

Slovenia

Somalia

Somaliland

Spania

Sri Lanka

Statele
Unite

Sudan

Sudanul de
Sud

Suedia

R. Chineză
(Taiwan)

Tadjikistan

Tailanda

Tanzania

Timorul de
Est

Togo

Tonga

Trinidad-
Tobago

Tunisia

Turcia

Turkmenistan

Tuvalu

Uganda

Ucraina

Ungaria

Uruguay

Uzbekista

Vanuatu

Vatican

Venezuela

Vietnam

Yemen

Zambia

Zimbabwe

C.- DISTRIBUȚIA SPAȚIALĂ A POPULAȚIEI GLOBULUI

Distribuția populației mondiale relevă puternice inegalități spațiale, rezultat al unui lung proces de evoluție și a unor influențe diverse.

Din suprafață totală a uscatului, respective, 135.000 milioane kmp, doar 1/3 este locuită, regiuni slab populate sau de vid demografic alternând cu mari concentrări umane, marea diversitate a distribuției populației fiind dovedită de altfel și de analiza datelor statistice. La nivelul continentelor atrage atenția Asia, care concentrează aproximativ 60% din populația mondială, pe un teritoriu care reprezintă doar 30% din suprafața uscatului, față de Africa care deține 14% din populația mondială, America 13% sau Europa 9%, din populația mondială. Lumea veche este de departe mult mai populată decât Lumea Nouă, Europa și Asia deținând, împreună, aproape trei sferturi din populația mondială.

Distribuția populației în funcție de latitudine relevă, de asemenea, diferențieri importante: 90% din populația planetei trăiește în emisfera Nordică. Concentrarea uscatului în emisfera boreală explică această disimetrie în ceea ce privește distribuția populației, cât și faptul că nouă din zece locuitori ai planetei trăiesc aici.

Luând în considerare cele expuse mai sus, putem afirma că, mai mult de jumătate din populația mondială trăiește între 20° și 60° latitudine N și mai ales în Lumea Veche.

D.- CODURI PENTRU ȚĂRI/TERITORII ȘI MONEDE, APARTENENȚA LA ONU

Țară/teritoriu	Cod UPS	Cod IATA	Cod moned	Nume monedă	Țări ONU
Afganistan	AF	AF	USD	Afgani	Da
Africa de Sud	ZA	ZA	ZAR	Rand Africa de Sud	Da
Albania	AL	AL	EUR	euro	Da
Algeria	DZ	DZ	DZD	Dinar algerian	Da
Andora	AD	AD	EUR	euro	Da
Anglia	EN	GB	GBP	Liră sterlină	Da
Angola	AO	AO	AOA	Kwanza angoleză	Da
Anguilla	AI	AI	XCD	Dolar Caraibe de Est	
Antigua și Barbuda	AG	AG	XCD	Dolar Caraibe de Est	Da
Arabia Saudită	SA	SA	SAR	Riyal Arabia Saudită	Da
Argentina	AR	AR	ARS	Peso argentinian	Da
Armenia	AM	AM	AMD	Dram armean	Da
Aruba	AW	AW	AWG	Gulden/Florin	
Australia	AU	AU	AUD	Dolar australian	Da
Austria	AT	AT	EUR	euro	Da
Azerbaidjan	AZ	AZ	AZM	Manat	Da
Azore	A2	PT	EUR	Euro	
Bahamas	BS	BS	BSD	Dolar Bahamian	Da
Bahrain	BH	BH	BHD	Dinar Bahraini	Da
Bangladesh	BD	BD	BDT	Taka Bangladesh	Da
Barbados	BB	BB	BBD	Dolar barbadian	Da
Belarus	BY	BY	BYR	Rublă bielorusă	Da
Belgia	BE	BE	EUR	euro	Da
Belize	BZ	BZ	BZD	Dolar Belize	Da
Benin	BJ	BJ	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Bermuda	BM	BM	BMD	Dolar bermudian	
Bolivia	BO	BO	BOB	Boliviano bolivian	Da
Bonaire, St. Eustatius, Saba	BQ	BQ	USD	Dolar american	
Bosnia	BA	BA	BAM	Marcă bosniană	Da
Botswana	BW	BW	BWP	Pull Botswana	Da
Brazilia	BR	BR	BRL	Real brazilian	Da

Brunei	BN	BN	BND	Dolar Brunei	Da
Bulgaria	BG	BG	EUR	euro	Da
Burkina Faso	BF	BF	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Burundi	BI	BI	BIF	Franc Burundi	Da
Butan	BT	BT	BTN	Ngultrum buthanez	
Cambogia	KH	KH	KHR	Riel cambogian	Da
Camerun	CM	CM	XAF	CFA franc BEAC	Da
Canada	CA	CA	CAD	Dolar canadian	Da
Ceuta	XC	XC	EUR	euro	
Chile	CL	CL	CLP	Peso cilian	Da
Ciad	TD	TD	XAF	CFA franc BEAC	
Cipru	CY	CY	EUR	euro	
Coasta de fildeș	CI	CI	XOF	CFA franc BCEAO	
Columbia	CO	CO	COP	Peso columbian	Da
Comore	KM	KM	USD	Franc comorian	Da
Congo	CG	CG	XAF	CFA franc BEAC	Da
Coreea de Sud	KR	KR	KRW	Won Coreea de Sud	Da
Costa Rica	CR	CR	CRC	Colon	Da
Croația	HR	HR	EUR	euro	Da
Cuba	CU	CU	CU	Peso cubanez	Da
Curacao	CW	CW	USD	Dolar american	
Danemarca	DK	DK	DKK	Coroană daneză	Da
Djibouti	DJ	DJ	DJF	Franc Djibouti	Da
Dominica	DM	DM	XCD	Dolar Caraibele de Est	Da
Ecuador	EC	EC	USD	Dolar american	Da
Egipt	EG	EG	EGP	Liră egipteană	Da
El Salvador	SV	SV	USD	Dolar american	Da
Elveția	CH	CH	CHF	Franc elvețian	Da
Emiratele Arabe Unite	AE	AE	AED	Dirham EAU	Da
Eritrea	ER	ER	ERN	Nakfa	Da
Estonia	EE	EE	EUR	euro	Da
Etiopia	ET	ET	ETB	Birr etiopian	Da
Europa	EP	EP	EUR	euro	
Fiji	FJ	FJ	FJD	Dolar Fiji	Da
Filipine	PH	PH	PHP	Peso filipinez	Da
Finlanda	FI	FI	EUR	euro	Da
Franța	FR	FR	EUR	euro	Da
Gabon	GA	GA	XAF	CFA franc BEAC	Da
Gambia	GM	GM	GMD	Dalasi	Da
Ghana	GH	GH	GHS	Cedi Ghana	Da

Georgia	GE	GE	GEL	Lari georgian	Da
Germania	DE	DE	EUR	euro	Da
Gibraltar	GI	GI	GIP	Liră Gibraltar	
Grecia	GR	GR	EUR	euro	Da
Grenada	GD	GD	XCD	Dolar Caraibele de Est	Da
Groenlanda	GL	GL	DKK	Coroană daneză	
Guadelupe	GP	GP	EUR	euro	
Guam	GU	GU	USD	Dolar american	
Guatemala	GT	GT	GTQ	Quetzal Guatemalan	Da
Guernsey	GG	GG	GBP	Liră sterlină	
Guiana	GY	GY	GYP	Dolar Guyan	
Guiana Franceză	GF	GF	EUR	euro	
Guinea	GN	GN	GNF	Franc Guian	Da
Guinea Ecuatorială	GQ	GQ	XAF	CFA franc BEAC	Da
Guinea-Bissau	GW	GW	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Haiti	HT	HT	HTG	Gourde Haiti	Da
Honduras	HN	HN	HNL	Lempira Honduras	Da
Hong Kong	HK	HK	HKD	Dolar Hong Kong	
India	ÎN	ÎN	INR	Rupia indiană	Da
Indonezia	ID	ID	IDR	Rupie indoneziană	Da
Insulele Aland	AX	AX	EUR	euro	
Insulele Canare	IC	ES	EUR	euro	
Insulele Cape Verde	CV	CV	CVE	Escudo	
Insulele Cayman	KY	KY	KYD	Dolar Cayman	
Insulele Cook	CK	CK	NZD	Dolar Noua Zeelandă	
Insulele Faeroe	FO	FO	DKK	Coroană daneză	
Insulele Mariana de Nord	MP	MP	USD	Dolar american	
Insulele Marshall	MH	MH	USD	Dolar american	
Insulele Norfolk	NF	NF	AUD	Dolar australian	
Insulele Solomon	SB	SB	SBD	Dolar Insulele Solomon	
Insulele Turks și Caicos	TC	TC	USD	Dolar american	
Insulele Union	UI	VC	XCD	Dolar Caraibele de Est	
Insulele Virgine Americane	VI	VI	USD	Dolar american	
Insulele Virgine Britanice	VG	VG	USD	Dolar american	
Insulele Wallis și Futuna	WF	WF	XPF	CFP franc	
Irak	IQ	IQ	NID	Dinar Iraq	Da

Irlanda de Nord	NB	GB	GBP	Liră sterlină	Da
Islanda	IS	IS	ISK	Coroană islandeză	Da
Israel	IL	IL	ILS	Sechel israelian	Da
Italia	IT	IT	EUR	euro	Da
Jamaica	JM	JM	JMD	Dolar jamaican	Da
Japonia	JP	JP	JPY	Yen japonez	Da
Jersey	JE	JE	GBP	Liră sterlină	
Jordan	JO	JO	JOD	Dinar iordanian	
Kazakhstan	KZ	KZ	KZT	Tenge cazacă	Da
Kenia	KE	KE	KES	Şiling Kenia	Da
Kirghizstan	KG	KG	KGS	Som kirgiz	Da
Kiribati	KI	KI	AUD	Dolar australian	Da
Kosovo	KV	KV	EUR	euro	
Kosrae	KO	FM	USD	Dolar american	
Kuwait	KW	KW	KWD	Dinar Kuwait	Da
Laos	LA	LA	LAK	Kip	Da
Lesotho	LS	LS	LSL	Loti	Da
Letonia	LV	LV	EUR	euro	Da
Liban	LB	LB	LBP	Liră libaneză	Da
Liberia	LR	LR	LRD	Dolar Liberia	Da
Libia	LY	LY	LYD	Dinar libian	Da
Liechtenstein	LI	LI	CHF	Franc elveţian	Da
Lituania	LT	LT	EUR	euro	Da
Luxemburg	LU	LU	EUR	euro	Da
Macao	MO	MO	MOP	Patacca	
Macedonia (Fyrom)	MK	MK	EUR	euro	Da
Madagascar	MG	MG	MGA	Ariary	Da
Madeira	M3	PT	EUR	euro	
Malaezia	MY	MY	MYR	Ringgit Malaezia	Da
Malawi	MW	MW	MWK	Kwacha	Da
Maldiva	MV	MV	MVR	Rufiyaa Maldiva	Da
Mali	ML	ML	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Malta	MT	MT	EUR	euro	Da
Marea Britanie	GB	GB	GBP	Liră sterlină	Da
Maroc	MA	MA	MAD	Dirham marocan	Da
Martinica	MQ	MQ	EUR	euro	
Mauritania	MR	MR	MRO	Ouguiya	Da
Mauritius	MU	MU	MUR	Rupie mauritană	Da
Mayotte	YT	YT	EUR	Franc	
Melilla	XL	XL	EUR	euro	
Mexic	MX	MX	MXN	Peso mexican	Da

Moldova	MD	MD	MDL	Leu moldovenesc	Da
Monaco	MC	MC	EUR	euro	
Mongolia	MN	MN	MNT	Tugrik	Da
Montserrat	MS	MS	XCD	Dolar Caraibele de Est	
Mozambic	MZ	MZ	MZM	Metical Mozambic	Da
Muntenegru	ME	ME	EUR	Dinar Serbia	Da
Namibia	NA	NA	NAD	Dolar namibian	Da
Nepal	NP	NP	NPR	Rupia nepaleză	Da
Nicaragua	NI	NI	NIO	Cordoba de aur Nicaragua	Da
Niger	NE	NE	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Nigeria	NG	NG	NGN	Naira nigeriană	Da
Norvegia	NO	NO	NOK	Coroană norvegiană	da
Noua Caledonie	NC	NC	XPF	CFP franc	
Noua Zeelandă	NZ	NZ	NZD	Dolar N Z	Da
Olanda	HO	NL	EUR	euro	Da
Olanda	NL	NL	EUR	euro	Da
Oman	OM	OM	OMR	Real Oman	Da
Pakistan	PK	PK	PKR	Rupie pachistaneză	Da
Palau	PW	PW	USD	Dolar american	Da
Panama	PA	PA	PAB	Balboa Panama	Da
Papua Noua Guinee	PG	PG	PGK	Kina	Da
Paraguay	PY	PY	PYG	Guarani Paraguai	Da
Peru	PE	PE	PEN	Sol nou Peru	Da
Polinezia Franceză	PF	PF	XPF	CFP franc	
Polonia	PL	PL	PLN	Zlot	Da
Ponape	PO	FM	USD	Dolar american	
Porto Rico	PR	PR	USD	Dolar american	
Portugalia	PT	PT	EUR	euro	Da
Qatar	QA	QA	QAR	Riyal Qatar	Da
Republica Cehă	CZ	CZ	CZK	Coroană cehă	
Republica Centr- Africană	CF	CF	XAF	CFA franc BEAC	
Republica Democrată Congo	CD	CD	CDF	Franc congolez	
Republica Dominicană	DO	DO	DOP	Peso dominican	
Republica Irlanda	IE	IE	EUR	euro	
R. P. Chineză	CN	CN	RMB	Renminbi Yuan	
Reunion	RE	RE	EUR	euro	
România	RO	RO	ROL	Leu românesc	Da

Rota	RT	MP	USD	Dolar american	
Ruanda	RW	RW	RWF	Franc Ruanda	Da
Rusia	RU	RU	RUB	Rublă rusească	Da
Saba	S1	BQ	ANG	Gulden Antilele Olandeze	
Saipan	SP	MP	USD	Dolar american	
Samoa	WS	WS	WST	Tala samoană	Da
Samoa Americană	AS	AS	USD	Dolar american	
San Marino	SM	SM	EUR	euro	Da
Sao Tome și Principe	ST	ST	STD	Sao Tome și Principe Dobra (STD)	Da
Scotia	SF	GB	GBP	Liră sterlină	
Senegal	SN	SN	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Serbia	RS	RS	EUR	Dinar Serbia	Da
Seychelles	SC	SC	SCR	Rupia Seychelles	Da
Sierra Leone	SL	SL	SLL	Leu Sierra Leone	Da
Singapore	SG	SG	SGD	Dolar Singapore	Da
Slovacia	SK	SK	EUR	euro	Da
Slovenia	SI	SI	EUR	euro	Da
Spania	ES	ES	EUR	euro	Da
Sri Lanka	LK	LK	LKR	Rupia Sri Lanka	Da
St. Barthelemy	BL	BL	EUR	euro	
St. Christopher	SW	KN	XCD	Dolar Caraibe de Est	
St. Croix	C3	VI	USD	Dolar american	
St. Eustatius	E2	BQ	ANG	Gulden Antilele Olandeze	
St. John	UV	VI	USD	Dolar american	
St. Kitts și Nevis	KN	KN	XCD	Dolar Caraibe de Est	
St. Lucia	LC	LC	XCD	Dolar Caraibe de Est	
St.Maarten și St. Martin	SX	SX	USD	Dolar american	
St. Thomas	VL	VI	USD	Dolar american	
St. Vincent și Grenadines	VC	VC	XCD	Dolar Caraibe de Est	
Statele Federale ale Microneziei	FM	FM	USD	Dolar american	
Statele Unite ale Americii	US	US	USD	Dolar american	Da
Suedia	SE	SE	SEK	Coroană suedeză	Da
Surinam	SR	SR	SRG	Gulden Surinam	Da
Swaziland	SZ	SZ	SZL	Lilangeni Swaziland	
Tahiti	TA	PF	XPF	CFP franc	

Taiwan	TW	TW	TWD	Dolar taivanez	
Tajikistan	TJ	TJ	TJS	Somoni Tajikistan	Da
Tanzania	TZ	TZ	TZS	Șiling tanzanian	Da
Țara Galilor	WL	GB	GBP	Liră sterlină	
Thailanda	TH	TH	THB	Baht thailandez	Da
Timorul de Est	TL	TL	USD	Dolar american	Da
Tinian	TI	MP	USD	Dolar american	
Togo	TG	TG	XOF	CFA franc BCEAO	Da
Tonga	TO	TO	TOP	Tongan pa'anga	da
Tortola	ZZ	VG	USD	Dolar american	
Trinidad și Tobago	TT	TT	TTD	Dolar Trinidad și Tobago	Da
Truk	TU	FM	USD	Dolar american	
Tunisia	TN	TN	TND	Dinar tunisian	Da
Turcia	TR	TR	TRY	Liră turcească	Da
Turkmenistan	TM	TM	TMT	Manat Turkmenistan	Da
Tuvalu	TV	TV	AUD	Dolar australian	Da
Ucraina	UA	UA	UAH	Hryvnia ucraineeană	Da
Uganda	UG	UG	UGX	Șiling Uganda	Da
Ungaria	HU	HU	HUF	Forint	Da
Uruguay	UY	UY	UYU	Peso uruguaiană	da
Uzbekistan	UZ	UZ	UZS	Sum Uzbekistan	Da
Vanuatu	VU	VU	VUV	Vanuatuan vatu	Da
Vatican	VA	VA	EUR	euro	Da
Venezuela	VE	VE	VEB	Bolivar Venezuela	Da
Vietnam	VN	VN	VND	Dong vietnamez	Da
Virgin Gorda	VR	VG	USD	Dolar american	
Yap	YA	FM	USD	Dolar american	
Yemen	YE	YE	YER	Riyal Yemen	Da
Zambia	ZM	ZM	ZMK	Kwacha Zambia	Da
Zimbabwe	ZW				Da

E.- REPARTIȚIA ȚĂRILOR DUPĂ CONTINENT ÎMPREUNĂ CU CAPITALELE LOR:

AFRICA

Africa de Sud - Pretoria
(executivă), Cape Town
(legislativă) și Bloemfontein
(Judiciară)
Algeria - Alger
Angola - Luanda

Lesotho - Maseru
Liberia - Monrovia
Libia - Tripoli
Madagascar - Antananarivo
Malawi - Lilongwe
Mali - Bamako

Benin - Cotonou
(executivă), Porto Novo
(legislativă)
Botswana - Gaborone
Burundi - Gitega
Burkina Faso - Ouagadougou
Camerun - Yaoundé
Capul Verde - Praia
Republica Centrafricană - Bangui
Ciad - N'Djamena
Comore - Moroni
Congo - Brazzaville
R. D. Congo - Kinshasa
Coasta de Fildeș - Yamoussoukro
Djibouti - Djibouti
Egipt - Cairo
Eritreea - Asmara
Etiopia - Addis Abeba
Eswatini - Mbabane
(administrativă), Lobamba
(legislativă, regală)
Gabon - Libreville
Gambia - Banjul
Ghana - Accra
Guineea - Conakry
Guineea-Bissau - Bissau
Guineea Ecuatorială - Malabo
Kenya - Nairobi

AMERICA DE NORD

Antigua și Barbuda - Sfântul John
Bahamas - Nassau
Barbados - Bridgetown
Belize - Belmopan
Canada - Ottawa
Costa Rica - San José
Cuba - Havana
Dominica - Roseau
Republica Dominicană - Sfântul
Dominigo
El Salvador - San Salvador
Grenada - Sfântul George
Groenlanda - Nuuk
Guatemala - Ciudad de
Guatemala

Mauritania - Nouakchott
Mauritius - Port Louis
Maroc - Rabat
Mozambic - Maputo
Namibia - Windhoek
Niger - Niamey
Nigeria - Abuja
Rwanda - Kigali
São Tomé și Príncipe - São Tomé
Senegal - Dakar
Sierra Leone - Freetown
Somalia - Mogadishu
Sudan - Khartoum
Sudanul de Sud - Juba
Tanzania - Dar es
Salaam, Dodoma
Togo - Lomé
Tunisia - Tunis
Uganda - Kampala
Sahara Occidentală - El Aaiún
(Ocupată de Maroc), Bir Lehlou
(temporară) și Tindouf (oficială)
Seychelles - Victoria
Zambia - Lusaka
Zimbabwe - Harare

Haiti - Port au Prince
Honduras - Tegucigalpa
Jamaica - Kingston
Mexic - Ciudad de Mexico
Nicaragua - Managua
Panama - Ciudad de Panama
Sfântul Cristofor și Nevis -
Basseterre
Sfânta Lucia - Castries
Sfântul Vincent și Grenadine -
Kingstown
Statele Unite ale Americii -
Washington D.C.
Trinidad și Tobago - Port Spania

AMERICA DE SUD

Argentina - Buenos Aires
Bolivia - La Paz
Brazilia - Brasilia
Chile - Santiago de Chile
Columbia - Bogota
Ecuador - Quito
Guyana - Georgetown

Guyana Franceză-Cayenne
Paraguay - Asunción
Peru - Lima
Surinam - Paramaribo
Uruguay - Montevideo
Venezuela - Caracas

EUROPA

Albania - Tirana
Andorra - Andorra la Vella
Armenia - Erevan * este in Asia
Austria - Viena
Belarus - Minsk
Belgia - Bruxelles
Bosnia și Herțegovina - Sarajevo
Bulgaria - Sofia
Cehia - Praga
Cipru - Nicosia
Croația - Zagreb
Danemarca - Copenhaga
Elveția - Berna
Estonia - Tallinn
Finlanda - Helsinki
Franța - Paris
Germania - Berlin
Georgia - Tibillisi * este in Asia
Grecia - Atena
Irlanda - Dublin
Islanda - Reykjavik
Italia - Roma
Kosovo - Priștina (nu este recunoscuta de toate tarile, inclusiv din Europa)

Letonia - Riga
Liechtenstein - Vaduz
Lituania - Vilnius
Luxemburg - Luxemburg
Macedonia de Nord - Skopje
Malta - Valletta
Moldova - Chișinău
Monaco - Monaco
Muntenegru - Podgorica
Norvegia - Oslo
Polonia - Varșovia
Portugalia - Lisabona
Regatul Unit - Londra
România - București
San Marino - San Marino
Serbia - Belgrad
Slovenia - Ljubljana
Spania - Madrid
Suedia - Stockholm
Țările de Jos - Amsterdam (legislativă) și Haga (executivă)
Ucraina - Kiev
Ungaria - Budapesta
Vatican - Vatican

ASIA

Afganistan - Kabul
Arabia Saudită - Riyad
Azerbaidjan- Baku
Bahrain - Manama
Bangladesh - Dhaka
Bhutan - Thimphu
Brunei - Bandar Seri Begawan
Cambodgia - Phnom Penh
China - Beijing

Laos - Vientiane
Liban - Beirut
Malaezia - Kuala Lumpur
Maldive - Male
Mongolia - Ulan Bator
Myanmar - Naypyidaw
Nepal - Kathmandu
Oman - Muscat
Pakistan - Islamabad

Taiwan - Taipei
 Coreea de Nord - Phenian
 Coreea de Sud - Seul
 Egipt (Peninsula Sinai) - Cairo
 Emiratele Arabe Unite - Abu
 Dhabi
 India - New Delhi
 Indonezia - Jakarta
 Iordania - Amman
 Iran - Teheran
 Irak - Bagdad
 Israel - Ierusalim
 Japonia - Tokio
 Kazahstan - Nur-Sultan
 Kuweit - Kuwait City
 Kârgâzstan - Bishkek

Palestina - Ramala și Ierusalimul
 de Est (Ocupat de Israel)
 Rusia - Moscova
 Filipine - Manila
 Qatar - Doha
 Singapore - Singapore City
 Sri Lanka - Sri Jayewardana Kotte
 Siria - Damasc
 Tadjikistan - Dushanbe
 Thailanda - Bangkok
 Timorul de Est - Dili
 Turcia - Ankara
 Turkmenistan - Așgabat
 Uzbekistan - Tashkent
 Vietnam - Hanoi
 Yemen - Sana'a

OCEANIA

Australia - Canberra
 Fiji - Suva
 Kiribati - Tarawa
 Marshall - Majuro
 Micronezia - Palikir
 Nauru - Yaren
 Noua Zeelandă - Wellington

Palau - Ngerulmud
 Papua Noua Guinee - Port
 Moresby
 Samoa - Apia
 Solomon - Honiara
 Tonga - Nuku'alofa
 Tuvalu - Funafuti
 Vanuatu - Port Vila

F.- LISTĂ DE TERITORII DEPENDENTE, DUPĂ CONTINENT

Pe lângă statele independente, în lume există și multe teritorii (state) dependente de acestea.

AFRICA

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara – metropolă
	João de Lisboa și Dos Romeiros dos Castilhãos - Teritoriul Incert al Insulelor João de Lisboa și Dos Romeiros dos Castilhãos	Regatul Unit revendicare anterioară
	Mayotte - Colectivitatea de peste Mări Mayotte	Franța
	Reuniunii - Departamentul de peste Mări Insula Reuniunii	Franța
	Sfânta Elena - Teritoriul Britanic de Peste Mări Sfânta Elena	Regatul Unit

Sfântul Matei - Teritoriul Incert al
Insulei Sfântul Matei Regatul
Unit revendicare
anterioară

AMERICA DE NORD

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara — metropolă
	Anguilla - Teritoriul Britanic de peste Mări Anguilla	Regatul Unit
	Aruba - Teritoriul Insular Aruba	Țările de Jos
	Bermude - Insulele Bermude	Regatul Unit
	Cayman - Insulele Cayman	Regatul Unit
	Groenlanda - Teritoriul Autonom Groenlanda	Danemarca
	Guadelupa - Departamentul de peste Mări Guadelupa	Franța
	Jacquet - Teritoriul Incert al Insulei Jacquet	Regatul Unit revendicare anterioară
	Martinica - Departamentul de peste Mări Martinica	Franța
	Montserrat - Teritoriul Britanic de peste Mări Montserrat	Regatul Unit
	Navassa - Teritoriul neîncorporat Navassa	Statele Unite ale Americii
	Saba - Insula Saba	Țările de Jos
	Sfântul Bartolomeu - Colectivitatea de peste mări Sfântul Bartolomeu	Franța
	Sfântul Eustache - Teritoriul Insular Sfântul Eustache	Țările de Jos

Sfântul Martin (Saint-Martin) - Franța
Colectivitatea de peste mări
Sfântul Martin

Sfântul Martin (Sint Maarten) - Teritoriul Insular
Sfântul Martin Țările de Jos

Sfântul Petru și Miquelon - Franța
Colectivitatea de peste Mări
Sfântul Petru și Miquelon

Turks și Caicos - Teritoriul
Britanic de peste Mări Turks și
Caicos Regatul Unit

Virgine Americane - Insulele
Virgine Americane Statele Unite ale Americii

Virgine Britanice - Insulele
Virgine Britanice Regatul Unit

AMERICA DE SUD

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara — metropolă

Ascensión - Teritoriul Britanic de
Peste Mări Ascensión

Guyana Franceză - Departamentul Franța
de peste Mări Guyana

Malvine - Teritoriul Britanic de
Peste Mări Insulele Falkland Regatul Unit

Saxemberg - Teritoriul Incert al
Insulei Saxemberg Regatul
Unit revendicare
anterioară

ANTARCTICA

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara — metropolă

Bouvet - Insula Bouvet Norvegia

Dougherty - Teritoriul Incert al
Insulelor Dougherty Regatul
Unit revendicare
anterioară

Emerald - Teritoriul Incert al
Insulei Emerald Regatul
Unit revendicare

	Georgia de Sud - Teritoriul Britanic de peste Mări Georgia de Sud	anterioară Regatul Unit
	Gough - Teritoriul Gough	Tristan da Cunha
	Heard și McDonald - Teritoriul Insulei Heard și al Insulelor McDonald	Australia
	Macquarie - Teritoriul Insulei Macquarie	Australia
	Marion - Insula Marion	Africa de Sud
	Nimrod - Teritoriul Incert al Insulelor Nimrod	Regatul Unit revendicare anterioară
	Orkney de Sud - Teritoriul Insulelor Orkney de Sud	Zona Antarctică Britanică
	Petru I - Insula Petru I	Norvegia
	Prințul Eduard - Insula Prințul Eduard	Africa de Sud
	Royal Company - Teritoriul Incert al Insulelor Royal Company	Regatul Unit revendicare anterioară
	Sandwich de Sud - Teritoriul Insulelor Sandwich de Sud	Georgia de Sud
	Teritoriile Australe Franceze - Teritoriile Australe <Franceze	Franța
	Tristan da Cunha - Teritoriul Britanic de Peste Mări Tristan da Cunha	Sfânta Elena
	Zona Antarctică Argentiniană - Zona Antarctică Argentiniană	Argentina

Zona Antarctică Australiană - Australia
Zona Antarctică Australiană

Zona Antarctică Braziliană - Zona Brazilia
Antarctică Braziliană

Zona Antarctică Britanică - Zona Regatul Unit
Antarctică Britanică

Zona Antarctică Chiliană - Zona Chile
Antarctică Chiliană/Teritoriul
Antarctic Chilian

Zona Antarctică Neozeelandeză - Noua Zeelandă
Zona Antarctică
Neozeelandeză/Dependența Ross

Zona Antarctică Neutră - Zona Teritoriul Zonei
Antarctică Neutră Antarctice Neutre
, momentan nu este
revendicat. Există
însă unele pretenții
teritoriale asupra lui
din
partea S.U.A. , Rus
iei , Japoniei și
altele

Zona Antarctică Norvegiană - Norvegia
Zona Antarctică Norvegiană/Țara
Reginei Maud

ASIA

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara — metropolă
	Christmas - Teritoriul Insulei Christmas	Australia
	Cocos - Teritoriul Insulelor Cocos	Australia
	Macão - Regiunea administrativă specială Macao (Ăomén) a Republicii Populare Chineze	Portugalia China
	Teritoriul Britanic din Oceanul Indian - Teritoriul Britanic din Oceanul Indian	Regatul Unit

AUSTRALIA

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara — metropolă

	Ashmore și Cartier - Teritoriul Insulelor Ashmore și Cartier	Australia
	De Witt și Maatsuyker - Teritoriul Insulelor De Witt și Maatsuyker	Australia
	Dorre, Bernier și Dirk Hartog - Teritoriul Insulelor Dorre, Bernier și Dirk Hartog	Australia
	Elizabeth și Middleton - Teritoriul Atolilor Elizabeth și Middleton	Insulele Mării de Coral
	Hybernia - Teritoriul Insulelor Hybernia	Australia
	Lord Howe - Teritoriul neîncorporat al Insulei Lord Howe	Australia
	Mării de Coral - Teritoriul Insulelor Mării de Coral	Australia
	Norfolk - Teritoriul Insulei Norfolk	Australia

EUROPA

Drapel	Nume scurt și oficial	Țara — metropolă
	Alderney - Alderney	Guernsey
	Athos - Statul Teocrat al Sfântului Munte Athos	Grecia
	Åland - Insulele Åland	Finlanda
	Brecqhou - Brecqhou	Guernsey
	Dekelia și Akrotiri - Bazele militare suverane Dekelia și Akrotiri	Regatul Unit
	Færøerne - Insulele Færøerne	Danemarca
	Gibraltar - Teritoriul Gibraltar	Regatul Unit

Guernsey - Bailiwickul Guernsey

Regatul Unit

Herm - Herm

Guernsey

Jan Mayen - Insula Jan Mayen

Norvegia

Jersey - Bailiwickul Jersey

Regatul Unit

Man - Insula Man

Regatul Unit

Sark - Sark

Guernsey

Svalbard - Arhipelagul Svalbard

Norvegia

OCEANIA**Drapel**

Nume scurt și oficial

Țara — metropolă

Cook - Insulele Cook

Noua Zeelandă

Ernest Legouvé și Maria

Regatul

Theresa - Teritoriul Incert al

Unit Franța (revendicare

Insulelor Ernest Legouvé și Maria

anterioară)

Theresa

Guam - Teritoriul Guam

Statele Unite ale Americii

Howland și Baker - Teritoriul Insulelor Howland și Baker

Statele Unite ale Americii

Jarvis - Insula Jarvis

Statele Unite ale Americii

Johnston - Atolul Johnston

Statele Unite ale Americii

Jupiter, Wachusett și Rangitiki - Teritoriul Incert al Recifilor

Regatul Unit (revendicare)

	Jupiter, Wachusett și Rangitiki Kingman - Reciful Kingman	anterioară) Statele Unite ale Americii
	Krusenstern - Teritoriul Incert Krusenstern	Regatul Unit (revendicare anterioară)
	Mariane de Nord - Colectivitatea Insulelor Mariane de Nord	Statele Unite ale Americii
	Midway - Teritoriul Neîncorporat al Insulelor Midway	Statele Unite ale Americii
	Niue - Statul Liber Asociat Niue	Noua Zeelandă
	Noua Caledonie - Colectivitatea de peste Mări Noua Caledonie	Franța
	Palmyra - Atolul Palmyra	Statele Unite ale Americii
	Pasiunii - Insula Pasiunii	Polinezia Franceză
	Pitcairn - Grupul de Insule Pitcairn	Regatul Unit
	Polinezia Franceză - Teritoriul de peste Mări Polinezia Franceză	Franța
	Samoa Americană - Samoa Americană	Statele Unite ale Americii
	Schjetman - Teritoriul Incert al Recifului Schjetman	Regatul Unit (revendicare anterioară)
	Tokelau - Insulele Tokelau	Noua Zeelandă
	Ville de Toulouse - Stâncă Ville de Toulouse	Regatul Unit (revendicare anterioară)

Wake - Insulele Wake

Statele Unite ale Americii

Wallis și Futuna - Colectivitatea Insulelor Wallis și Futuna

Franța

G.-MIGRAȚIA POPOARELOR - CONFLICTELE ARMATE SITUAȚIA DIN 2014

În întreaga lume erau în desfășurare peste 50 de conflicte armate

Potrivit organizațiilor internaționale care se ocupă cu studierea conflictelor, în lume sunt peste 56 de războaie în desfășurare.

- Cel mai apropiat de țara noastră se află în Ucraina. Conflictul din țara vecină

a izbucnit odată cu anexarea Crimeei de către Rusia.â, în 2014. Acolo, lupta se purta între guvernul proeuropean de la Kiev și separatiștii prorusi din estul țării. Potrivit Organizației Națiunilor Unite, opt mii de oameni și-au pierdut viața în urma acestor confruntări. Unele dintre cele mai sângeroase și lungi conflicte sunt încă în plină desfășurare în Asia de sud-est.

- Poate că cel mai intens război din lume se purta însă în Afganistan. A început

în 1978, a continuat în 1979 cu intervenția armatei sovietice până în 2021, de când lupta se duce între guvernul afgan și NATO, pe de o parte, și grupările de insurgenți fundamentalști pe de altă parte. Bilanțul: peste un milion și jumătate de morți.

- În aceeași regiune, un alt conflict sângeros are loc în Pakistan începând cu

anii 80. Guvernul de la Islamabad se luptă cu organizațiile teroriste din nord-vestul țării. Potrivit ONU, în aceste confruntări au murit peste 80 de mii de oameni. Alți trei milioane au fost nevoiți să-și părăsească locuințele.

- Lupte interminabile se duc și în Orientul Mijlociu. În ultimii 12 ani, peste 300 de mii de oameni și-au pierdut viața în Irak. Acum, guvernul de la Bagdad, susținut de NATO și Statele Unite, se luptă cu organizația Stat Islamic care controlează regiuni importante din țară.

- Un alt conflict major este între Israel și grupările de militanți din Fâșia Gaza.

Primele lupte s-au purtat în 1948 și continuă până în zilele noastre. Bilanțul morților depășește 30 de mii. Numai anul

trecut, conflictul dintre cele două părți s-a soldat cu 2.300 de morți. Israelul înfruntă din 2023 și în prezent agresiunile organizațiilor teroriste Hamas și Hezbollah, susținute de Iran și alte țări Arabe, continuându-se piererile de vieți nevinovate.

- Conflicte au fost și în Siria. Peste 20 de grupări fundamentaliste, alte câteva organizații de rebeli moderați și guvernul condus de președintele Bashar al Assad, luptându-se aproape cinci ani pentru putere. Tot în Siria își află centrul de putere și teroriștii de la Statul Islamic, bombardat de o coalitie internațională condusă de SUA, dar, și de către Rusia. ONU susține că peste 220 de mii de oameni au murit, iar alte șase milioane de persoane au fost nevoite să se refugieze. De ani buni, conflicte se duc și pe continentul sud-american. De exemplu, Columbia se luptă din 1964 cu grupări paramilitare și de gherilă. Cea mai de temut se numește FARC - Forțele Armate Revoluționare ale Columbiei. Bilanțul în urma acestor confruntări este de 200 de mii de morți și cinci milioane de refugiați. Etichete: victime refugiați războaie conflicte armate

Conflictele armate actuale (2024)

- Asaltul asupra Pieții celor Trei Puteri din Brasilia (2023)
- Bătălia de la El-Fashir
- Blocada Republicii Arțah (2022–prezent)
- Ciocnirile din Sudan (2023)
- Criza din Nige (2023)
- Criza dintre Venezuela și Guayana din 2023
- Războiul Israel-Hamas din 2023
- Bătălii din invazia Rusiei în Ucraina din 2023:
 - 2014 – ocuparea Crimeii
 - 24.02.2022 – prezent – Invazia Ucrainei
 - Rebeliunea Grupului Wagner
 - 11.2024 – sprijinul acordat Rusiei de Coreea de Nord cu 11.000 de ostași și cu tehnică de luptă

MIGRAȚIILE DIN PERIOADA SECOLELOR II - V

Migrația popoarelor, cunoscută și ca invazii barbare (Völkerwanderung, migrația populațiilor germanice) a fost un fenomen istoric ce a constat dintr-o perioadă intensă de migrații masive ale unor populații de origine germanică, slavă sau asiatică în Europa între secolele III-XI, în tranziția de la Antichitatea Târzie la Evul Mediu Timpuriu.

A fost o perioadă marcată de schimbări teritoriale în Imperiul Roman dar și de dincolo de frontierele „barbare”. Primii migratori proveneau din triburi germanice ca goții,

vandalii, anglii, saxonii, longobarzii, suevii, frizii și francii. Între timp, au venit și populațiile asiatice ca hunii, avarii, slavii, bulgarii și alanii. În ultima fază au fost migrațiile târzii: arabii, vikingii, normanzii, ungurii, maurii, turcii și mongolii, ce au lăsat urme semnificative în Nordul Africii, în Peninsula Iberică, Asia Mică și Europa centrală și răsăriteană.

Premise

Dintre toate invaziile migratorilor cu care s-a confruntat omenirea de-a lungul istoriei, cele din secolele III-VIII din Europa Occidentală au rămas în conștiința colectivă ca reprezentând „marile invazii barbare”, model prin excelență al distrugerii în toate planurile și mai ales al bulversărilor axiologice.

Pentru istoriografie problema nu se poate pune, însă, în termeni atât de generali. Migrațiile acestei perioade pot fi privite din multiple puncte de vedere, de la a cerceta resorturile care au pus în mișcare masele, până la a înțelege consecințele ultime ale fenomenului.

Cauzele migrațiilor

Filosofii și istoricii sec. XVIII-XIX considerau că venirea migratorilor a fost sursa dezastrelor abătute asupra civilizației romane. Dar sursele au fost reinterpretate de curând în secolul XX. În istoriografia germană, migrația popoarelor a fost denumită "Volkerwanderung", fiind preferat concep-tul de "migrație" decât cel de "invazie". Migrațiile sunt văzute ca mișcări pe distanțe a unor grupuri de indivizi, care se întorceau periodic în locul de origine, având ca scop deplasarea unor cirezi de animale în căutarea unor noi pășuni, spații de locuit sau pentru desfășurarea ocupațiilor.

Migrațiile sunt întâlnite încă din secolele V-IV î.Hr. spre Galia, Britania, Italia, Grecia, Asia Mică dinspre vest spre sud și est. Populațiile ce au migrat în secolele III-IV d.Hr., precum francii, anglo-saxo-nii, goții, longobarzii și vandalii au urmat direcția dinspre est spre vest sau dinspre nord-est spre sud-vest. Au mai urmat și alte valuri de migratori, ca maghiarii care au intrat în Europa și au ajuns până în Burgundia în secolul X, urmați de uzi, pecenegi și cumani. Nou-veniții aduceau cu ei limbi și obiceiuri diferite, pe care le-au impus.

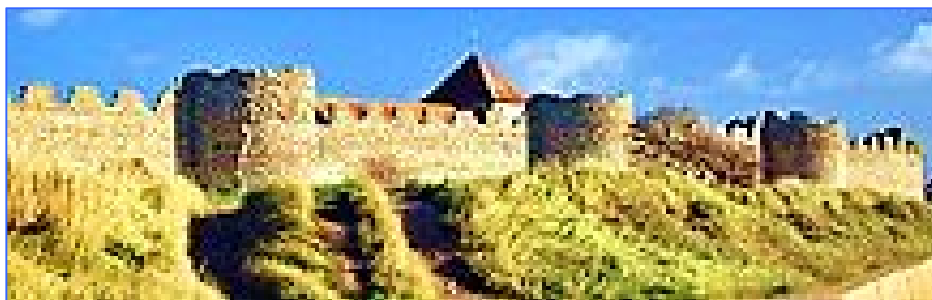

Coif din nordul Italiei, aflat azi în Muzeul de artă de la Viena

Soldat roman din perioada Imperiului Roman Târziu

Pentru romani, migrațiile nu erau privite ca ceva nou. Îi denumeau "geți" pe goți sau "sciți" pe huni sau "sicambri" pe franci, considerând că popoarele aflate în afara imperiului erau la fel de "barbare", fie că erau celți, germanici sau migratori asiatici.

Fortificație romană

Inițial, imperiul avea resursele necesare pentru a înfrunța atacurile migratorilor. Exagerau efectivele și proporțiile amenințării barbarilor și considerau că aceștia veneau în număr foarte mare. Dar în realitate, migratorii nu aveau armate numeroase.

În mișcările asiatice nu erau implicați mai mult de 30.000 de indivizi, iar în cele germanice nu depășeau 100.000 de indivizi. Tehnic, imperiul stătea mai bine. Armurile grele au fost abandonate după domnia lui Valens, dar dețineau artilerie și

construiau fortificații din piatră "castella", linii de caste și turnuri din cărămizi la frontiere, precum și valuri de pământ consolidate cu palisade. Totalul efectivelor romane era de 250 000, însă armata era alcătuită în mare parte din germanici, în ultimele secole de existența ale Imperiului Roman de Apus. Legiunile cuprindeau doar 1000 de soldați, conduși de un prefect, legiunea fiind organizată în două cohorte comandate de tribuni. Împăratul dispunea de garda palatiana, compusă din infanterie și cavalerie. Sulița „pilum” nu mai era utilizată. A fost adoptată formația de luptă triunghiulară. Călăreții romani dispuneau de arcuri și erau îmbrăcați în cămăși cu zale. Migratorii excelau însă în lupta călare. Cauzele migrațiilor erau complexe, la baza deplasărilor de populații fiind motive politice, economice, sociale, demografice și climatice. Când creștea presiunea politică și economică din partea imperiilor, exista un răspuns din partea populațiilor exterioare, nevoite să accepte supunerea, fie să refuze și să între în conflict cu puterea vecină. Se adaugă lentele creșteri demografice, pășunile sau terenurile agricole ce erau exploatate excesiv de populațiile semisedentare devenind insuficiente. Schimbările climatice au provocat de asemenea deplasările ce se suprapun cu perioadele de răcire a climei. Așadar, o serie de factori ce au provocat „efectul domino” au stat la baza deplasărilor, ca migrația hunilor și altor populații asiatice ce au determinat deplasările goților și altor populații germanice în interiorul imperiului. La periferia imperiului, triburile germanice s-au grupat în confederații.

Situația Imperiului Roman de Apus

În istoria milenară, Imperiul Roman a cunoscut momente de dezvoltare, dar și numeroase crize, ca cea din secolul al III-lea. Conflictele interne, războaiele civile, anarhia militară, problemele sociale, dificultățile economice sau fiscalitatea excesivă aveau un impact asupra vieții zilnice a romanilor. Sistemul roman dădea semne de epuizare, iar perioada de glorie impusă de Pax Romană, inițiată de Augustus, era de domeniul trecutului.

Toți împărații romani erau de origine senatorială până în timpul domniei împăratului Alexandru Sever. De la Maximin Tracul, în fruntea imperiului, generalii se proclamau sau erau impuși de armată ca împărați, fără ca puterile acestora să fie conferite oficial de către Senat.

Imperiul era tot mai amenințat la hotare, astfel, împărații își petreceau timpul în fruntea armatei, departe de

Roma. Împărații tindeau tot mai mult spre autocrație, luând decizii și emițând legi fără dezbateri. Deciziile împăraților Severus sau Dioclețian au stat la baza legilor din perioada târzie a Imperiului Roman, fiind reunite în codexurile lui Theodosiu al II-lea sau a lui Iustinian.

Datorită problemei succesiunii, izbucneau războaie civile. Unii împărați au încercat să introducă pe principiul eredității, dar cu succes limitat. Mulți își ridicau fiii la rangul de Caesar, apoi de Augustus, cu sau fără atribuții precise, printr-un mod de guvernare duală.

Dioclețian a introdus sistemul conducerii în patru, Tetrarhie, luând această decizie datorită extinderii imperiului, a cărei suprafață și întindere pe trei continente îngreunau guvernarea, ceea ce a rezultat un imperiu cu mai mulți împărați, fiecare cu propria reședință, proprii funcționari și propria armată. A inițiat o reformă administrativă, dublând numărul de provincii și introducând diocezele, ce grupau mai multe provincii, supraviețuind până în Evul Mediu.

Sistemul fiscal a fost reformat, pentru a distribui corect taxele și a îmbunătăți eficiența colectării lor.

Tetrarhia

teocrația puterii imperiale

Pe plan juridic, se pedepsea uciderea sclavilor și era permisă emanciparea acestora. Dar căsătoriile dintre oamenii liberi și sclavi erau interzise. Se interzicea despărțirea fraților la

Însă în anii secetoși sau prea reci și ploioși, noul sistem avea un efect negativ asupra celor care lucrau pământurile, în Galia, mulți recurgând la abandonarea terenurilor agricole.

Dioclețian s-a bucurat de o domnie lungă și stabilă, fiind considerat un restaurator al imperiului. A introdus un ceremonial de origine orientală, pentru a accentua diferența de putere dintre conducător și supuși, la cureaua sa imperială, aflată în orașe din afară Italiei. S-a introdus portul coroanei, adoratio (obiceiul prosternării), prpskineesis (sărutul poalei mantiei imperiale), iar purpura era rezervată numai împăraților, succesorii săi finalizând procesul de tranziție spre.

impărțirea pământurilor. Coloniștii erau legați de pământ. Întemnițarea nelimitată fusese interzisă.

Clerul era scutit de impozite și corvezi. Templele păgâne erau distruse sau transformate în biserici. Excomunicarea era folosită ca un instrument de stat, ceea ce rezulta excluderea din comunitate.

Senatul nu mai avea atribuții precise, având doar rol consultativ. Consilium principatus era o instituție permanentă alcătuită din colaboratori apropiați împăratului, acesta dispunând de un personal birocratic. Au fost create centrele provinciale, "civitates", structuri urbane, magistrații fiind aleși. Aveau ca responsabilități stabilirea bugetului, menținerea ordinii publice, aceștia fiind subordonați guvernatorului, constituind o adunare provincială.

Orașul era condus de către comiți, senat, magistrați și curiați, ce răspundeau de plata impozitelor și de averile lor. Orașul mai avea doi consuli ce supravegheau piețele și drumurile, desfășurarea spectacolelor și distribuțiile alimentare.

Era impus un impozit funciar pe suprafață terenurilor, un impozit pe cap de locuitor-"capitatio", impozite vamale, impozite pentru trecerea drumurilor interne, impozite pe vânzări și taxe pe succesiune. Acestea puteau fi încredințate în arendă. Scutirile de impozite se aplicau doar senatorilor, profesorilor, meșteșugarilor de stat și clerului. Prețurile erau reglementate de puterea de cumpărare. Dioclețian a emis un decret pentru mărfuri, ce presupunea că prețul să fie stabilit definitiv pe durata domniei împăratului, dar legea nu s-a putut aplica, mărfurile fiind ascunse sau transportate cu greu. Intervenția puternică a statului în mecanismele prețurilor au rezultat tariful maximal. Omul de rând era copleșit profund de criză economică.

Dar retragerea lui Dioclețian din 305 nu a rezolvat criza internă.

Divergențele dintre succesorii săi s-au intensificat. S-a impus Constantin cel Mare, fiul lui Constantius, care a reunificat imperiul prin luptă, devenind unicul împărat în 324

În 330, a inaugurat noua capitală la Byzantium, un vechi centru comercial, la intersecția rutelor vitale care legau Europa de Asia Mică, având o pondere mai mare din perspectiva resurselor economice, militare și sub aspect spiritual. A fost denumit Constantinopol după numele fondatorului său.

Constantinopolul era un port la mare într-o poziție strategică, amplasat pe strâmtoarea Bosfor.

Era protejat de fortificații ridicate, transformându-l într-un centru inexpugnabil. Constantinopolul era simbolic Noua Romă, fiind edificat pe șapte coline, având 14 unități administrative, bornă aurită, propriul forum, propriul senat, preluate după modelul Cetății Eterne, fiind un adevărat bastion al civilizației romane.

Constantin cel Mare

În timp ce imperiul se extindea, unul dintre cultele orientale, cel creștin, câștigă tot mai mulți adepți. Sub împărați ca Decius, Valerian sau Dioclețian au fost organizate persecuții creștine masive, însă numărul creștinilor creștea lent, dar sigur, convertindu-se la această nouă religie și membrii aristocrației și familiei imperiale.

În secolele III-IV, orașele au fost primele așezări care au fost creștinate, în timp ce în spațiul rural, creștinismul s-a extins lent și târziu. Monoteismul radical era incompatibil cu religiile majoritar politeiste acceptate în imperiu.

Nu se concepea de astfel separarea statului de biserică. Ierarhia bisericească creștină includea episcopii, și apoi mitropoliții, fiecare având un consiliu propriu. Rangul suprem îl deținea patriarhia, cu centre la Ierusalim, Antiohia, Alexandria și Roma, unde Papa era considerat succesorul apostolului Petru. Viața monahală s-a extins, propagând creștinismul în afara lumii romane, din mediul urban în cel rural. În 311, împăratul Galerius, influențat de soția sa creștină, a emis un edict de toleranță, permițând creștinilor să-și practice cultul. În 313, Constantin și Licinius au adoptat Edicul de la Mediolanum, acordând creștinismului statutul de cult tolerat. Odată ce Constantin ajunsese unicul împărat, creștinismul depășea statutul de religie tolerată, fiind favorizată de împărat. Creștinismul a căpătat o pondere tot mai semnificativă în defavoarea cultelor politeiste. Însă religia creștină a întâmpinat probleme în privința definirii principiilor sale, ca natură lui Isus Christos. Astfel, și-au făcut apariția numeroase erezii, pe care reprezentanții bisericii și împăratul,

reuniți în concilii, le-au combătut. În 392, împăratul Teodosiu I a emis documente prin care a interzis cultele considerate păgâne, iar la moartea sa, creștinismul devenise religia oficială a imperiului. Constantin cel Mare a inaugurat în 328, un pod peste Dunăre între Sucidava și Oescus și a lansat în iarna anului 332 o campanie împotriva vizigoților de la nord de Dunăre, fiind aliat cu sarmații. În această campanie, ținuturile de la nord de Dunăre reintră pentru o perioadă sub stăpânire romană. Apoi în 334 romanii atacă triburile sarmaților care s-au răsculat și au încălcat înțelegerile, împingând mai la nord frontierele. Limita de nord din Dacia a imperiului era marcată de Brazda lui Novac.

Sub împărații Iulian Apostatul, Iovian, Valentinian I și Valens, politica de combatere a populațiilor germanice aflate la frontierele imperiului ocupau un loc prioritar în agenda imperială. Valentinian, stabilit la Milano, a luptat cu francii și alamanii, iar Valens s-a confruntat cu goții în zona Dunării. În 376, vizigoții au solicitat permisiunea de a pătrunde și a se stabili în imperiu datorită presiunii hunilor. Odată ce au primit permisiunea și au traversat fluviul, la sud, în Balcani, au început să jefuiască. În 378, forțele romane sunt învinse de vizigoți în Bătălia de la Adrianopol, Valens fiind ucis și succedat de Teodosiu, care a reunificat imperiul.

Discul de la Missorium reprezentându-l pe împăratul Teodosiu

În 395, la moartea împăratului Teodosiu, imperiul a fost divizat între cei doi fii ai săi, Arcadius luând partea de răsărit, iar Honorius luând partea apuseană, deși imperiul era încă perceput ca un întreg de către contemporani.

În Imperiul Roman de Apus, între 410-420, Constantius, magister militum sub Honorius, a restaurat unitatea vestică a imperiului, înlăturând uzurpatorii și respingând goții, vandalii și alanii din sudul Galiei

și din Hispania. După moartea lui Honorius în 423, a izbucnit o lupta dintre pretendenți. În urma luptelor, asasinatelor politice, Flavius Aetius, un fost comandant galic a obținut puterea, pacificându-i pe goții, francii și alamanii din Galia, învingând grupările Bagaudaedin Armorica și pe burgunzi și a depunând efort pentru a stopa fragmentarea politică a

imperului. Dar readucerea bazei de impozitare i-a afectat planurile, mulți funcționari pierzând dreptul de a fi scutiți de serviciul militar și fiind introduse taxe pe vânzarea mărfurilor în urma adoptării legislației din 440. Dacă încă din 286, reședința imperială se mutase la Milano, din 402, Ravenna devenea sediul puterii imperiale, în timp ce centrul politic și economic imperial s-a mutat în est. Atacurile migratorilor s-au intensificat. În multe zone, locuințele villa erau abandonate sau transformate în fortărețe unde colonii își prestau serviciile aristocraților locali, primind sprijin economic și protecție, în schimb, împotriva barbarilor și funcționarilor imperiali. S-a declanșat fenomenul de declin al centrelor urbane, suprafețele orașelor fiind reduse, fiind fortificate și intrând sub controlul comandanților militari și a episcopilor. Pentru că autoritatea centrală nu mai putea asigura securitatea, comerțul și comunicațiile au intrat într-un colaps treptat, determinându-i pe locuitori să se bazeze pe resurse locale.

Monedele de aur circulau în număr tot mai mic și cu mai multă greutate. Datorită pierderilor teritoriale, baza de impozitare a fost afectată, atrăgând urmări negative pentru funcționarea statului și armatei. Slăbirea statului a dus la ruperea lentă a legăturilor existente între centrul orașului și elite, ce nu mai arătau loialitate. S-au pus bazele unor noi relații dintre populația romană și noii lideri, foștii conducători militari, episcopii sau căpeteniile germanice. În Imperiul Roman de Răsărit, limba greacă era impusă treptat ca limba vorbită de locuitori. Comerțul prosper a făcut ca orașele să se dezvolte în continuare, fiind ferite de atacurile migratorilor. Aparat de fortificații, Noua Romă sau Constantinopolul a fost centrul unei culturi dinamice ce a rezistat încă un mileniu.

Populațiile germanice

Încă din perioada dinastiei iulio-claudiene, numele de "germani" a fost dat unor triburi care se înrudeau lingvistic și cultural, cât și celor care nu aveau nicio legătură cu primele, precum teutonii, o populație celtică mixtă.

În prima fază, relațiile dintre imperium și barbaricum erau mai mult sau mai puțin pașnice. În regiunea renană, germanicii își ofereau serviciile economice și militare pe o perioadă de timp determinată, fie practicau schimbul. Pentru a asigura stabilitatea la frontieră, romanii interveneau în problemele politice ale etniilor vecine, asigurându-și aliații oferind daruri. Cursurile Rinului și Dunării reprezentau principalele rute

comerciale din jumătatea de nord a continentului, iar pentru a ajunge la ele, germanicii s-au folosit de văile râurilor Elba și Vistula ce legau Marea Baltică de interior, favorizând legăturile nord-sud și accesul către Rin și Dunăre. Goții au avansat pe culoarul Vistula-Nistru, iar longobarzii au venit pe calea Elbei. Cel mai dinamic trib germanic s-a dovedit a fi cel al goților. În 220-230, s-au manifestat activ în regiunile de la nord de Dunăre. În 238 au organizat prima incursiune la sud de fluviu, în Dobrogea, ținta lor fiind orașul Histria. În anii 240, au pătruns în imperiu, în provinciile balcanice. Împăratul Decius a încercat să-i alunge, dar a murit în 251. În timp ce frontierele din regiunea renană erau neglijate, amenințarea sasanidă¹ de la estul imperiului îi determinau pe împărați să-și îndrepte atenția spre aceștia. Profitând de situație, francii și alamanii au pătruns temporar în imperiu.

De la relațiile de tip schimb/incursiune și pradă specifice sec. III-IV, s-a trecut la raporturi radicale, migratorii străpungând liniile fortificate romane de la Rin și cursurile superior și inferior ale Dunării. Germanicii s-au stabilit în urma războaielor și pe baza unor tratate "foedus" care le permitea nou-veniților să se instaleze ca "hospites" ai imperiului. Imperiul renunța la o treime din pământurile din anumite regiuni și la o treime din sclavi, unii istorici considerând că migratorii dețineau teritorii ca simple posesiuni, alții susținând că germanicii dețineau cu titlu deplin pământurile cedate, alții considerând că romanii deținători de pământuri plăteau o treime din taxe către germanici.

În primele secole ale erei noastre, triburile germanice se aflau între Rin, cursul superior și cel mijlociu ale Dunării și Vistula, în sudul Scandinavei și în nordul Mării Negre. Tacitus afirmă că cea mai de preț avuție a germanicilor era creșterea vitelor, fiind principala sursă de hrană, alături de practicarea agriculturii extensive pe coastele Mării Nordului și ale Mării Baltice, pescuitul și vânătoarea. De-a lungul Rinului și Dunării, unele triburi germanice practicau comerț cu romanii. Au trecut

¹ *Arta sasanidă* = arta dezvoltată în Iran în secolele III-VII, care se caracterizează prin monumentalitatea edificiilor și, în general, a multora dintre operele sale (statui, reliefuri rupestre), ca și prin reprezentarea unor scene de investiție și de luptă, de vânătoare și de triumf, care preamărește puterea despotică a suveranilor.

la sedentarism, întemeindu-și primele sate. Războiul era pentru ei principala sursă a puterii pentru conducătorii populațiilor și o îndeletnicire principală. Triburile se războiau permanent cu altele triburi, luptând pentru supremație sau pentru impunerea plății tributului, acordării sprijinului militar la nevoie. Principalele caracteristici ale germanicilor erau adaptabilitatea și mobilitatea.

În secolele I-II, existau 50 de triburi germanice. În secolele următoare, s-au împărțit în trei ramuri: apuseană, răsăriteană și cea nordică. Din ramura apuseană făceau parte: Francii, situați pe cursul inferior și mijlociu al Rinului; Alemanii-pe cursul superior al fluviului Rinului; Frizii-pe teritoriul Olandei de azi; Saxonii-pe coasta germană a Mării Nordului; Anglii și Iuții-Peninsula Iutlanda; Longobarzii-între cursurile inferioare ale Wesserului și Elbei; Hermundurii-între cursurile mijlocii și superioare ale Wesserului și Elbei; Suebii-între Elba și Oder; Marcomanii și Quazii-în Boemia; Iuthungii-pe cursul superior al Dunării; Din ramura răsăriteană făceau parte: Herulii, rugii și scirii-așezați pe cursul inferior al Oderului; Burgunzii și Vandalii - pe cursurile mijlociu și superior al Oderului; Gepizii-între Oder și Vistula; Goții-sedentarizați în nordul Mării Negre.

Din ramura scandinavă făceau parte: Danezii și Suedezii-din sudul Peninsulei Scandinave. În secolele III-IV, mișcările goților au afectat alte populații și au determinat asocierea unor triburi sau confederații. În 212, este formată o uniune de triburi alamane, care domină cursurile superior și mijlociu ale Rinului și cel superior al Dunării. În 257, este formată uniunea francilor, regrupați în secolul V în două uniuni de triburi: salică-pe cursul inferior al Rinului și riqarica pe cursul mijlociu al Rinului. Uniunea saxonă ocupă zona dintre Ems, cursul inferior al Elbei și regiunile Schleswig și Holstein. Uniunea thuringă s-a dezvoltat între cursul superior și mijlociu al Elbei, cursul superior al Wesserului și cel superior al Dunării. Uniunea bavareză s-a format în Bavaria de azi. Uniunea frizona s-a format în Olanda de azi. Uniunea de triburi gotice a migrat la sfârșitul secolului II din sudul Scandinavei spre nordul Mării Negre, între Nipru și Prut, unde erau stabiliți sarmatii, bastarnii, alanii și dacii. În secolul al IV-lea, goții au fost divizați în două uniuni de triburi: Ostrogoții la est de Nistru, și Vizigoții la vest de Nistru.

Goții

Fibula2 Migrația vizigoților

Momentul decisiv care a determinat începutul mișcărilor germanicilor în Imperiul Roman a fost venirea hunilor în Europa. Până în secolul IV, amenințarea barbară nu era atât de gravă. Elitele romane chiar își îndreptau tot mai mult cererile de ajutor către germanici. În III regiunea adiacentă a limes-ului, legăturile dintre imperium și barbaricum deveneau tot mai strânse. În căutare de pășuni sau atrași de civilizația romană și de prăzi, hunii, de origine mongolă sau turcică, au traversat, după 350, spațiul de la nord de Marea Neagră. Au distrus uniunea de triburi alană de origine iraniană, stabilită între Don, Caucaz și Marea Caspică, și au cucerit Regatul Bosforului din zona Marii de Azov, ce era sub protectorat roman.

Bătălia de la Adrianopol

În 375, uniunea de triburi ostrogotă, condusă de Ermanaric, a fost atacată și distrusă de hunii conduși de Balamber. Vizigoții conduși de Athanaric i-au oprit pe huni la Nistru în 376, dar au fost determinați să se retragă în sudul teritoriului dintre Prut și Siret, ridicând un val de apărare. În 376, au solicitat azil autorităților romane de la Dunăre. După două decenii de lupte cu ostrogoții până la moartea lui Ermanaric, ostrogoții s-au refugiat la sud de Dunăre, iar hunii s-au impus ca factor politic decisiv la frontierele imperiului. În toamna 376, o parte dintre vizigoți s-au refugiat la sud de

2 Fibulă se numește o agrafă ornamentală de metal, care se întrebuința în antichitate pentru a încheia un veșmânt. Fibulă romană în formă de arcuș de vioară.

Dunăre, fiind urmați și de ostrogoți. În calitate de foederati³, vizigoții s-au stabilit în Moesia, unde foametea și impozitele i-au făcut să se răscoale sub conducerea lui Frithigern în 377. Pe 9 august 378, vizigoții au înfrânt armata romană în Bătălia de la Adrianopol, unde a fost ucis însuși împăratul roman de est, Valens. Noul împărat, Teodosiu, a încercat să reprime răscoala și i-a alungat pe vizigoți la nord de Dunăre și i-a așezat pe ostrogoți ca foederati în Pannonia, în 380, și pe vizigoți în Moesia, în 382, fiind acceptați oficial în imperiu, primind statut semiautonom, pământuri și obligația plății taxelor, precum și programe de instruire pentru a se înrola în armata romană. În 399, sub conducerea lui Alaric I, vizigoții luptau deja în solda imperiului și au obținut permisiunea de a se stabili în Iliria, pe care au părăsit-o după doi ani, îndreptându-se spre nordul Italiei în 401. Au fost înfrânți în 402 de generalul roman de origine vandală, Stilicon, în Bătălia de la Pollentia. Prin tratatul încheiat în 403, vizigoții primeau permisiunea de a se stabili în regiunea dintre Dalmația și Pannonia

Jefuirea Romei

forțat să încheie o nouă pace.

Alaric

În 405, ostrogoții conduși de Radagais jefuiesc Italia de Nord, dar sunt înfrânți la Fiesole de către Stilicon. După moartea generalului roman în 407, vizigoții au pătruns în Italia. Au amenințat Roma de două ori, reușind să cucerească orașul la 24 august 410, supunându-l timp de trei zile unui jaf sistemat. Honorius a fost

³ Persoană care făcea parte din populațiile așezate la granițele Imperiului Roman și care se angaja să apere aceste granițe în schimbul unor avantaje.

Alaric a încercat să obțină recunoașterea oficială a poziției populației sale în cadrul imperiului, solicitând subsidii în aur și pământ lângă Ravenna. Însă cererile sale nu au fost îndeplinite.

Distrugerile orașului au fost limitate, iar Alaric, care era magister militum, deci ținea la demnitatea romană, a cruțat locurile sfinte. Alaric s-a îndreptat spre sudul Italiei pentru a cuceri Africa, dar o furtună i-a distrus corăbiile adunate. La sfârșitul anului 410, moare, iar vizigoții, conduși de Athaulf, au străbătut Italia de la sud la nord, traversând Gallia sudică în 412, iar în 413 au ajuns în Oceanul Atlantic.

În 415, au ajuns în Hispania, fiind rechemati în Galia, în 418, de către patricianul Constantius, viitorul împărat, fiind amplasați între Loara și Garonne, în provincia Aquitania Secunda pentru a menține securitatea imperiului din interior în lupta cu grupările Bagaudae, ce erau alcătuiți din foști sclavi, tâlhari, fermieri și ciobani, precum și aristocrați decăzuți ce luptau împotriva autorităților locale, confiscând pământurile aristocraților nemulțumiți de taxele tot mai mari. În 409, în regiunea Armorica, Bagaudae au înlăturat stăpânirea romană, iar vizigoții au preluat o parte din domeniile în care erau instalați, asumându-și obligația de a-i sprijini pe aristocrați în lupta cu Bagaudae. S-au așezat în jurul orașului Toulouse, ce va deveni centrul regatului vizigot. Sub conducerea lui Theodoric I, vizigoții s-au aliat cu romanii în luptele împotriva hunilor, având o contribuție importantă în 451, în Bătălia de la Câmpiile Catalaunice, unde Theodoric și-a pierdut viața. Din sudul și centrul Galiei, vizigoții s-au extins spre Spania, și sub domnia lui Euric, au format unul dintre cele mai puternice regate germanice vestice.

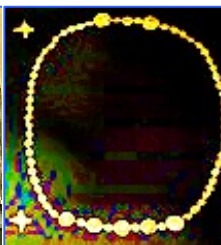
Vandalii - Regatul vandal În 405-406, vándalii sau suevii, însoțiți de alani, traversează Rinul și ocupă Mainz, Trier și Reims. Cauzele mișcărilor de populații au fost presiunile exercitate dinspre stepele nord-dunărene de către huni și atragerea și implicarea germanicilor în războaiele civile din interiorul imperiului. Au traversat Gallia de Nord, și au pornit spre sud în 409-410, fiind solicitate de rebelul Gerontius aflat în lupta cu un alt uzurpator, Constantin al III-lea. După ce au jefuit Galia, triburile vándalilor, suevilor și alanilor au traversat Pirineii și au ajuns în Peninsula Iberică. O parte din teritoriile Spaniei au fost preluate de aceștia. Vándalii hasdingi și suevii s-au stabilit în nord-vest în Galicia, vándalii silingi în sud, în Baetica, iar alanii au ocupat provinciile Lusitania și

Carthaginiensis în 411. Doar provincia Tarraconensis a rămas sub stăpânire romană. Romanii și aliații lor au preluat în anii următori controlul asupra alanilor și vandalilor silingi, în timp ce Gunderic era la conducerea vandalilor hasdingii. Vandalii s-au inițiat în tehnicile navigației, devenind pirați, mptiv pentru care s-au orientat spre jefuirea insulelor din vestul Mediteranei. În 428, fratele lui Gunderic, Genseric devine căpetenia lor, se stabilesc în nordul Africii în 429 și devin foederati ai Romei în 435. În 439 s-au revoltat, cucerind partea de nord-vest a Africii romane. Și-au impus stăpânirea în insulele Baleare, Corsica și Sardinia și au ocupat Cartagina, ceea ce a rezultat consecințe grave pentru Imperiul Roman, pentru că din teritoriile respective se strângeau taxe și se transportau grâne la Roma.

Nu s-au păstrat legi de la ei. Aveau un mod de conducere care se baza pe forță, neacceptându-i pe romani în funcții de conducere. Sistemul de organizare provincială a dispărut, instituțiile romane supraviețuind sumar, la nivelul populației locale. Vandalii erau de astfel creștini arianiști. Genseric s-a ocupat cu atacarea și jefuirea teritoriilor învecinate, a Italiei și insulelor mediteranene

Arme vandale

Colier vandal

Inel vandal

Arme vandale

Dinar reprezentându-l pe Hilderic

Genseric jefuiește Roma
RomaJefuir

Nu s-au păstrat legi de la ei. Aveau un mod de conducere care se baza pe forță, neacceptându-i pe romani în funcții de

conducere. Sistemul de organizare provincială a dispărut, instituțiile romane supraviețuind sumar, la nivelul populației locale. Vandalii erau de astfel creștini arianiști. Genseric s-a ocupat cu atacarea și jefuirea teritoriilor învecinate, a Italiei și insulelor mediteranene.

Jefuirea Romei

În 455, Roma a fost jefuită de vandali. După moartea regelui vandal, vandalii s-au liniștit, iar romanizarea a debutat. Regele Hilderic a apelat la sprijinul împăratului bizantin de la Constantinopol și a renunțat la politica împotriva creștinilor non-arieni. Dar a fost înfrânt într-o bătălie purtată împotriva maurilor și întemnițat și înlocuit de Gelimer. S-au iscat dispute

interne, iar construcția politică vandalică a fost cuprinsă de fragilitate. Împăratul Iustinian a cerut reînălțarea lui Hilderic, dar a fost refuzat. În 533-534, nordul Africii a fost ocupat de forțele bizantine ale generalului Belizarie. Gelimer a fost capturat și deportat cu o parte din războinicii săi în Asia.

Dar efectele cuceririi vandale asupra Africii au fost negative și au continuat să se mențină, românitatea suferind o gravă lovitură, recuperarea bizantină pregătind terenul pentru cucerirea arabă.

Burgunzii

În 406, burgunzii proveniți de pe Vistula mijlocie, au ajuns la vest de Rin, în regiunea din aval de Koblenz. În 411, au intrat în serviciul uzurpatorului roman Jovinus, iar în 413 au încheiat un foedus cu Honorius. Aceștia au încercat să se extindă în Belgia, ceea ce a atras ostilitatea generalului Flavius Aetius, care i-a ridicat pe huni împotriva lor, pentru a-i ține departe de Galia Nordică. A decis așezarea burgunzilor în estul Galiei pentru a se lupta cu alți germanici, alamanii. În 443, burgunzii au încheiat cu romanii un alt foedus avantajos, așezându-se în Sapaudia, în partea franceză a Elveției de azi și în sudul Munților Jură de lângă Geneva. I-au sprijinit pe romani în lupta împotriva lui Attila, iar în 456 au luptat împotriva suevilor din Spania. Au ocupat Lyonul și s-au extins în regiunea Ronului spre sud, preluând Die în 463 și Vaison în 474, și Langres în 485. Regatul burgund se întindea de la Champagne, în sud, până la Durance și Alpii Maritimi.

Moneda "tremissis" cu Sigismund

soțiile lor erau catolice. Hilperic I, fondatorul regatului de la Lyon, era arian și s-a căsătorit cu o catolică. I-a protejat pe călugării din Jura și s-a împrietenit cu episcopul de Lyon. Gundobald, nepotul de frate al lui Hilperic și conducător asociat, s-a purtat ca un roman, fiind comandant de rang superior în Italia și moștenitorul patricianului Ricimer.

Regele rezidă la Lyon, iar moștenitorul său la Geneva. Regatul cuprindea două populații: germanici și romani. În privința religiei, familia regală burgundă nu era nici ariană, nici catolică. Regii erau arieni, iar

Regatul Burgundian

Sigismund al Burgundiei

Gundobald a așezat doi împărați pe tron, dar nu a aspirat la un titlu mai înalt decât cel de patricius.

Populația burgundă număra 80.000 de indivizi în cadrul sistemului hospitas ce fusese impus prin tratatul de la 443, reînnoit în 456 pentru teritoriile de pe Ron. Burgunzii primeau două treimi din pământuri și o treime din sclavi, împărțind cu romanii jumătate din pământurile defrișate. Nu au primit loturile de pământ, ci doar dreptul de a ridica impozite de pe acestea, și aveau obligații militare față de rege. Așezările burgunde erau concentrate în regiunea franceză a Elveției, în Munții Jura și câmpia râului Saone, fiind rare în Savoia și Burgundia, și inexistente la sud de râul Isere. Limba lor a supraviețuit până în secolul VII. Este foarte binecunoscută legea burgundă, ce se adresa populației locale romane, care plătea amenzi că și burgunzii. Căsătoriile mixte erau permise, și toți oamenii liberi puteau să poartă arme.

Regele avea două titluri: pentru romani era "vir iluster, magister militum /Galliae Patricius", iar pentru burgunzi era "dominus noster rex". Când familia regală s-a divizat, profitând de cearta dintre Gundobald și fratele său, Godegisel, regele francilor, Clovis, a pătruns în anul 500 până la Vienne. În 516, succesorul lui Gundobald, Sigismund, a îmbrățișat creștinismul oficial și în 517, a convocat un conciliu la Epaon pentru a lua

decizii în ceea ce privea eliminarea arianismului și pentru disciplină bisericească. Burgunzii au pierdut regiunea de la sud de Driome și pe cea de la sud de Isere în 523. Regele francilor, Chlodomer, l-a capturat și ucis pe Sigismund. Însă Godomar, fratele lui Sigismund, a preluat tronul și i-a învins pe franci la Vezeronce în 524, domnind până când a dispărut din istorie în 534. Regii franci au ocupat statul burgund, dar au menținut instituțiile locale și etnicitatea regiunii.

Populațiile asiatice

Hunii

În căutare de noi pășuni, hunii și-au început migrația, pornind din Mongolia spre vest, în secolul I î.e.n., presați de nomazii tungusco-manciurieni. Ammianus și Eunapius susțin că ar fi apărut dincolo de mlaștinile maeotice și că erau un neam "feroce".

După câțiva ani de lupte pentru pământurile fertile din nordul Mării Negre, i-au supus pe goți, o parte dintre aceștia au trecut la sud de Dunăre. Treptat, s-au instalat ca putere politică dominantă la nord de imperiu, în 395-397, atacând dinspre Caucaz. La sfârșitul secolului IV, au atacat Europa tot mai frecvent.

Attila

În anii 383-384, Valentin al II-lea i-a plătit pe huni și pe alani să-i atace pe alamanii de la frontieră renană. În 388, un grup de huni s-au alăturat goților împotriva lui Maximus. Între 395-400, hunii au provocat dislocări de populație la est și vest de Carpați, ceea ce a marcat începutul trecerii lor lente

spre Pannonia, încheindu-se în 420-425. Hunii erau conduși de mai mulți regi, abia în 410 fiind înregistrată o ierarhie internă strictă, regii mici recunoscând autoritatea unui rege superior.

Campaniile și incursiunile de pradă s-au intensificat în estul și vestul Europei în secolul V. În 408, Uldin, un conducător hun, a organizat o incursiune în sudul Dunării, având succes limitat. În vest, în 425-434, hunii au colaborat cu Aetius în Galia pentru a reprima acțiunile grupărilor Bagaudae, vizigotilor și burgunzilor. Hunii s-au extins între timp. Spre 440, procesul de centralizare a puterii din interiorul neamurilor hunice s-a încheiat, aceștia controlând numeroase triburi, de la Caucaz până la Elba și Dunăre: ostrogoți, gepizi, rugi, sciri, heruli, longobarzi, sarmați, alani și slavi, precum și populația dacoromană din Dacia și cea romanizată din Pannonia. Hunii și-au stabilit în Pannonia centrul confederației.

Europa centrală oferise surse reduse de hrană, fapt ce i-a determinat să recurgă la expediții facile de pradă. Hunii s-au specializat în atacarea și extorcarea orașelor și provinciilor, obligându-i pe romani să le plătească tribut. Attila, de exemplu, primea de la romani, între 447-450, 2100 de livre de aur, plus 6000 de livre restante din anii anteriori, plus grânele achiziționate din stipendii sau din jaf.

Luptele dintre huni s-au încheiat când a început guvernarea fraților Bleda și Attila. Profitând de derută din imperiu, cauzată de cucerirea Cartaginei de către vandali în 439, hunii au declanșat prima lor expediție în imperiu, în 441, ajungând până la Sirmium. În 443, au ajuns în zona Constantinopolului. Au devastat provinciile balcanice și în 447, bizantinii au cumpărat retragerea prin subsidii de aur. În 451, conduși doar de Attila, hunii s-au îndreptat către Imperiul Roman de Apus, traversând Rinul și prădând orașele Metz, Reims și Troyes, asediind Orleansul. Dar au fost înfrânți de generalul roman Flavius Aetius și aliatul sau vizigot, Theodoric I, în Bătălia de pe Câmpiile Catalaunice la vest de Troyes. Iordanes scrie că au murit 300 000 de soldați. Attila și forțele hunice s-au retras pentru a se întoarce în 452, în Italia, cucerind Milano și Pavia. Dar epidemia de ciumă din rândurile armatei sale și răscumpărarea bănească uriașă oferită de Papa Leon I cel Mare l-au determinat pe Attila să părăsească Italia și să renunțe la cucerirea Romei.

În 453, când făcea pregătiri să atace Imperiul Bizantin, Attila a murit în somn. Vastul său imperiu a căzut datorită disputelor

interne și războaielor. În 455, hunii au fost înfrânți de ostrogoți, gepizi, alani, sciri, heruli și sarmați în Bătălia de la râul Nedó din Pannonia, fiind ucis Ellac, fiul lui Attila. Hunii au fugit în Moesia, pe Dunărea mijlocie, și în nordul Mării Negre. Hunii stabiliți în Moesia au mai continuat să jefuiască până când au dispărut din istorie, ultima dată fiind menționați în timpul domniei împăratului Zenon.

Armata huna

Călăreți huni

Ostrogoții s-au stabilit în Pannonia, gepizii pe Tisa și în Transilvania de azi, herulii în Slovacia de azi ca foederati, scirii între Dunăre și Tisa, rugii în Austria de azi. Chiar dacă pericolul hunic dispăruse, romanii nu au putut evita jefuirea Romei de către vandali în 455. În 454 din ordinul împăratului Valentinian al III-lea, "ultimul roman", Flavius Aetius este asasinat.

Attila la festivitate

Papa Leon și Attila

Alanii

Alanii, de origine iraniană, a căror regat din regiunea Mării Caspice a fost distrus de huni în 375, au rătăcit în bande în Europa de Vest, ajungând și în nordul Africii, aliați cu diverse triburi. Au traversat Rinul, dar după 406, s-au despărțit în grupări diferite. Un grup, condus de regele Goar, a intrat în

serviciul romanilor, în regiunea Rinului și în centrul Galliei. Un alt grup, sub conducerea lui Respendial, s-a alăturat vandalilor care i-au urmat până în Spania, în 409. Alții au rămas în regiunea Ronului, lângă Valence, sub conducerea regelui Sambida. Au fost încartiruiți pe cursul mijlociu al Loarei pentru a-i opri pe vizigoți și pe huni. Au intrat în Spania în 409, în regiunea Vendome, iar în 411, au primit Lusitania și Carthaginiensis. În 418 și-au pierdut independența din cauza vizigotilor trimiși de romani împotriva acestora. Resturile alanilor s-au aliat cu vandalii, pe care i-au urmat în Galicia, Andalusia și în Africa. Au fost asimilați în cele din urmă.

Consecințe

Până în 410, Imperiul Roman a rezistat atacurilor populațiilor migratoare având de partea sa superioritatea logistică, tactică și tehnică. Dar criza internă, lipsa de coeziune a politicii împăraților, succesul și pătrunderea în interior a goților și integrarea acestora în societate și atacurile hunilor au slăbit imperiul, pe partea de Apus.

Împărații au pierdut loialitatea elitelor locale ce s-a orientat spre noii factori de putere. După dispariția imperiului hunilor, ultimii împărați romani de Apus, lipsiți de instrumentele necesare controlării goților din imperiu, au încercat să-i includă în corpul politic roman, prezența goților în armata romană fiind un fapt obișnuit, mulți reprezentanți germanici ca vandalul Stilicon, Suevo-goticul Ricimer, francul Arbogast ajungând în funcții înalte.

Iulius Nepos - solidus (monedă)
din secolul V

Goții au reușit să controleze instituția imperială în ultimele două decenii de existență. Ultimii împărați, printre

care Majorian și Anthemius au încercat să revitalizeze prestigiul imperial prin recucerirea Africii vandale, dar fără succes.

Provinciile manifestau tendințe de autonomie după sute de ani în care s-au aflat sub control roman. După 450, Imperiul Roman de Apus s-a redus doar la Italia. Britania a fost abandonată, în Africa romană s-au instalat vandalii, în Spania s-au instalat

vizigoții și suevii, Galia a fost împărțită între vizigoți, burgunzi, alamani și franci, iar Pannonia a fost stăpânită de ostrogoți, toți aceștia aflându-se sub conducerea unor căpetenii, ce depindeau nominal de imperiu în calitate de "foederati", noile formațiuni fiind regate romano-germanice de sine stătătoare. Aristocrația romană din regiunile periferice ale statului roman s-au orientat către colaborare cu noii stăpânitori. Imperiul Bizantin a încheiat pace cu vandalii din Africa, trimițând semnal Imperiului Roman de Apus că Constantinopolul nu mai putea furniza ajutor. Afectat de invazii și nesiguranță, perturbat economic, cu o conducere lipsită de autoritate și fără armata, Imperiul Roman nu mai funcționa, instituția imperială nemaifiind relevantă. Drepturile împăratului roman Iulius Nepos au fost contestate de Orestes, comandantul armatei din Italia, ce și-a proclamat fiul, Romulus Augustus, împărat, în 475.

În august-septembrie 476, lipsa banilor pentru plata trupelor din Italia a generat o răscoală a mercenarilor rugi, sciri și heruli, conduși de scirul Odoacru. Orestes a fost asasinat, iar Romulus Augustus a fost detronat și exilat în Campania. Odoacru, ales ca rege de către soldații săi, a trimis însemnele imperiale la Constantinopol și, prin acest gest, a recunoscut autoritatea împăratului bizantin, care l-a acceptat ca reprezentant al sau pentru Italia, cu titlul de "patricius".

Data de 4 septembrie 476 pare să fie astfel momentul de final al existenței Imperiului Roman de Apus. Însă schimbările din Italia nu au fost resimțite de contemporani. Puterea politică se află sub controlul conducătorilor militari, care nu mai erau subordonați nominal decât împăratului bizantin, ce numea un consul anual. Biserica și Senatul și-au menținut existența. Senatul chiar a primit de la Odoacru dreptul de a bate moneda de bronz, și apoi, noul conducător a fost implicat în alegerea papei Felix al III-lea. Imperiul Roman, ca formațiune ce reunea un centru decizional, cu armata profesionistă, cu mecanisme de colectare a taxelor, de emitere a monedei, de îndeplinire a procedurilor juridice, a încetat să mai existe.

- **Morala muncii.**

În război: hotărâre; În înfrângere: sfidare; În victorie: mărinimie; În pace: bunăvoință. – Winston Churchill

Dar structurile locale romane nu au dispărut, ci au fost preluate de noii stăpânitori.

Romulus Augustulus îi predă
coroana lui Odoacru

și stabilindu-se aici, contribuind la formarea altor popoare și state.

Concluzii Este greu să tragi concluzii generale fără a degenera în truisme. Rolul barbarilor, în speță al valului germanic, a fost deosebit de important pentru această parte a lumii. Ciocnirea între "civilizația cetățitor" și cea a triburilor a schimbat definitiv aspectul acestei lumi.

A spune că a fost "bună" sau "rea" înseamnă a face judecări de valoare care nu își au locul în istorie și, mai mult, înseamnă să faci o istorie "a ceea ce ar fi putut să fie", pe cât de inutilă, pe atât de înșelătoare. Cunoscuta controversă, care a animat aceste pagini, între istoricii "romaniști" și cei "germaniști", poate fi considerată ca reprezentând teza și antiteza. Sinteza nu este decât un alt fel de a spune că adevărul rămâne undeva la mijloc. Fiecare personaj al acestei "drame" a avut geniul și scăderile sale. Meritul unora este de a fi știut să păstreze și să perpetueze o moștenire, pe când meritul celorlalți este de a fi adus un suflu nou în acest "corp" ostenit. În fond, cum această invazie nu a fost prima și, probabil, nici cea mai puternică, ne putem gândi că barbarii au fost "primiți" atunci când totul era deja copt pentru marea schimbare

Aș vrea să aud cine crede-n ceva,
Precum Iancu, Bălcescu sau Alt – Cineva?
Oare fost-au viteji peste vremi, înapoi?
Oare Pacea stă-n vorbe, dureri și nevoi?